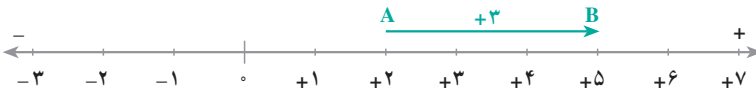

تفریق عددهای صحیح

تفریق متناظر با بردار

به شکل بالا توجه کنید. اگر از نقطه‌ی A در جهت بردار به B برویم، باید ۲ را با ۳

$$2 + 3 = 5 \quad \text{جمع کنیم:}$$

به عکس، اگر از نقطه‌ی B در خلاف جهت بردار به A برگردیم، ۳ را از ۵ کم

$$5 - 3 = 2 \quad \text{می‌کنیم:}$$

در مورد شکل زیر نیز به همین ترتیب عمل می‌کنیم:

$$2 + (-5) = -3 \quad \text{برای حرکت از A به B}$$

$$(-3) - (-5) = 2 \quad \text{برای حرکت از B به A}$$

به مثال دیگری توجه کنید. جمع‌ها و تفریق‌های خواسته شده را بنویسید.

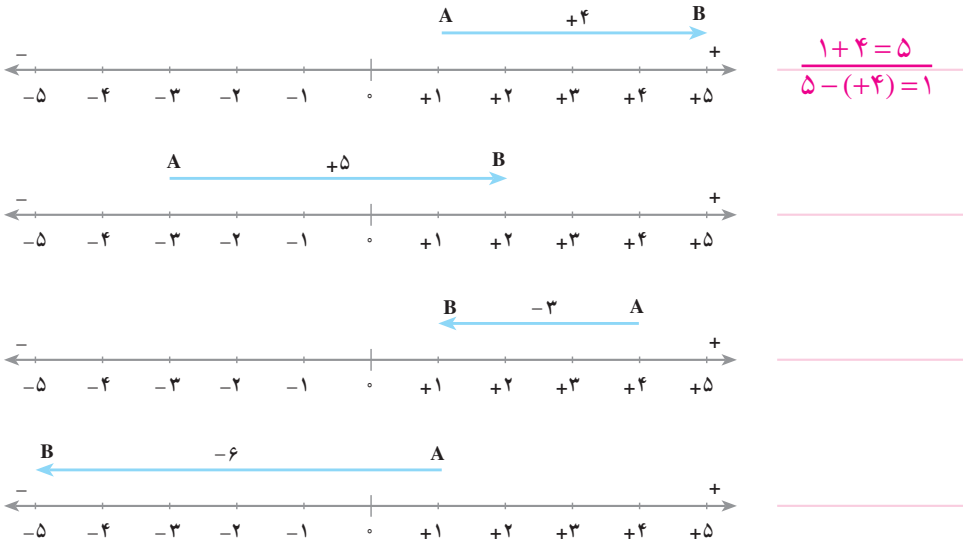

برای حرکت از A به B جمع:

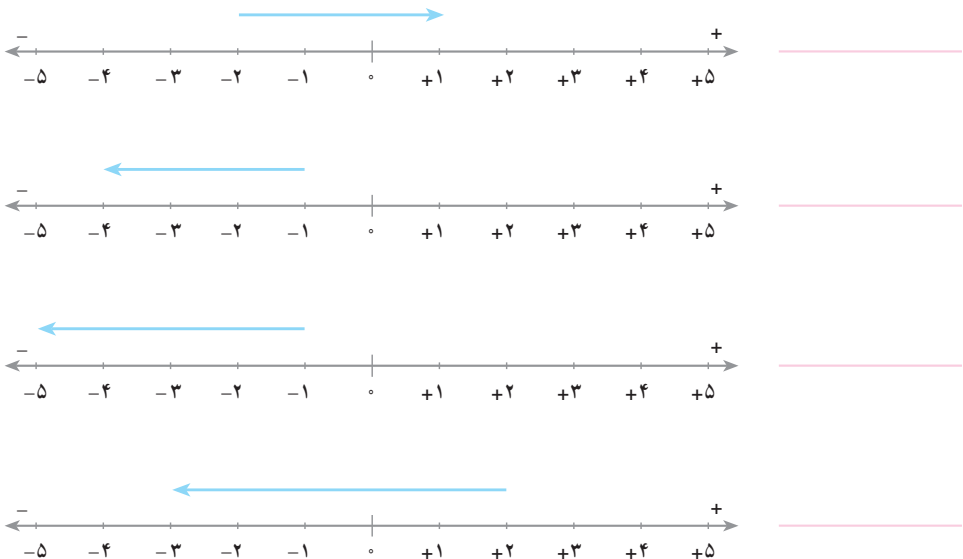
برای حرکت از B به A تفریق:

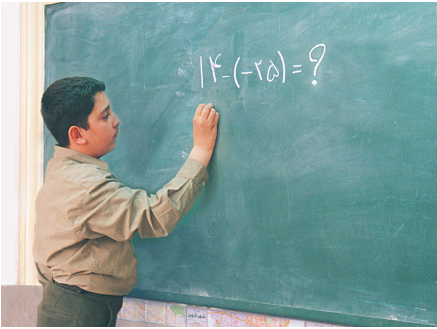

۱- در مقابل هر یک از شکل‌های زیر، ابتدا یک جمع برای حرکت از A به B و سپس یک تفریق برای حرکت از B به A بنویسید.

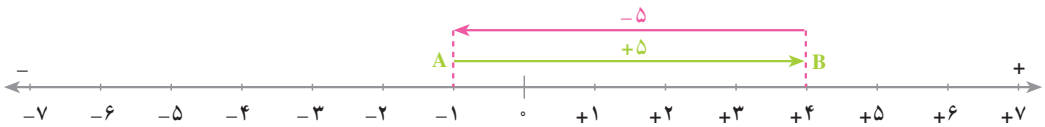
۲- با توجه به بردار داده شده، متناظر با هر یک از محورهای زیر، یک تفریق بنویسید.

چگونه حاصل تفریق را حساب کنیم؟

به شکل زیر توجه کنید. بردار قرمز، قرینه‌ی بردار سبز است.

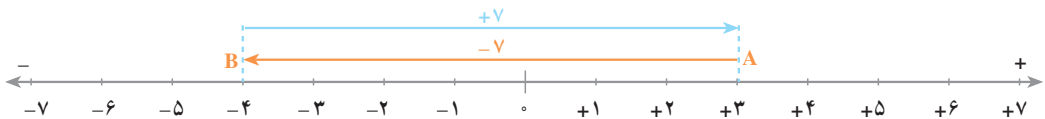
برای رفتن از B به A

با استفاده از بردار سبز، تفریق $4 - (+5)$ به دست می‌آید

و با استفاده از بردار قرمز، جمع $4 + (-5)$ به دست می‌آید؛ بنابراین

$$4 - (+5) = 4 + (-5)$$

یعنی، برای محاسبه‌ی حاصل تفریق $4 - (+5)$ می‌توان قرینه‌ی $+5$ یعنی -5 را با 4 جمع کرد. به مثال دیگری توجه کنید. عبارت‌های مورد نظر را بنویسید.

برای رفتن از B به A

با استفاده از بردار نارنجی، تفریق به دست می‌آید و با استفاده از بردار آبی، جمع

حاصل می‌شود که هر دو برابرند.

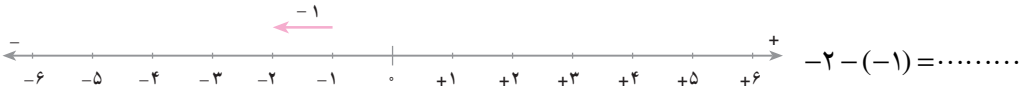
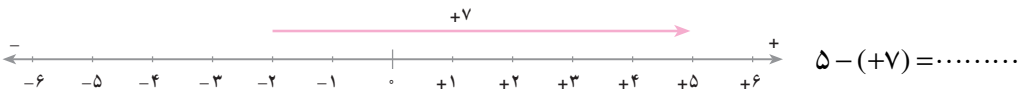
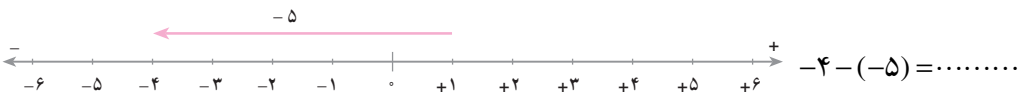
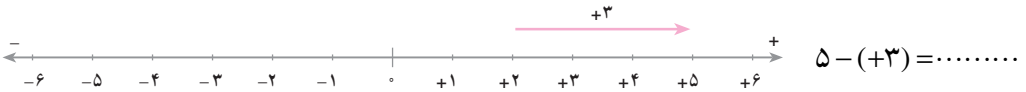
بنابراین؛ برای محاسبه‌ی حاصل تفریق $(-4) - (-7)$ می‌توانیم تفریق را به جمع

تبدیل کنیم و سپس عدد دوم را قرینه کنیم. با استفاده از این روش - یعنی تبدیل تفریق به جمع - می‌توانیم حاصل تفریق را حساب کنیم.

$$14 - (-25) = 14 + 25 = 39$$

۱- در هر یک از شکل‌های زیر، ابتدا بردار قرینه‌ی بردار قرمز را رسم کنید.
سپس تساوی داده شده را کامل کنید.

۲- با تبدیل کردن تفریق به جمع، حاصل هر یک از تفریق‌های زیر را حساب کنید.

$$9 - (-14) = 9 + 14 = 23 \qquad (-5) - (-17) = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$(-12) - (+15) = \underline{\hspace{2cm}} \qquad 24 - (+30) = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$54 - (+32) = \underline{\hspace{2cm}} \qquad (-8) - (-4) = \underline{\hspace{2cm}}$$

۳- حاصل تفریق‌های زیر را حساب کنید.

$$25 - (-17) \qquad (-25) - (-17) \qquad 39 - (+25)$$

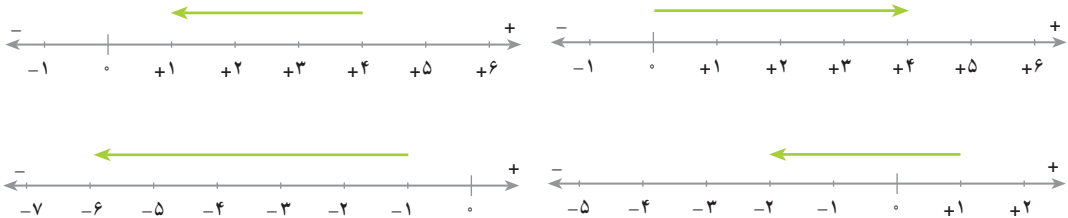
$$(-73) - (-37) \qquad (-18) - (-18) \qquad (-45) - (+65)$$

تمرین

۱- تفریق متناظر با هر یک از شکل های زیر را بنویسید.

۲- تفریق های زیر را به جمع تبدیل کنید.

$$5 - (-8) = 5 +$$

$$(-14) - (+7) = (-14) +$$

$$52 - (-35) =$$

$$(-39) - (-24) =$$

۳- با تبدیل تفریق به جمع، حاصل هر یک از تفریق های زیر را به دست آورید.

$$43 - (-53)$$

$$28 - (+35)$$

$$28 - 35$$

$$(-56) - (+42)$$

$$37 - (-12)$$

$$(-43) - (+53)$$

۴- حاصل هر یک از تفریق های زیر را به دست آورید.

$$4 - (+5)$$

$$5 - (-7)$$

$$(-3) - (-6)$$

$$(-8) - (-3)$$

حل مسئله

- رسم شکل
- زیر مسئله
- حل مسئله ای ساده تر
- الگویابی
- جدول نظام دار
- حدس و آزمایش

۱- با استفاده از یک دستگاه سردکننده، دمای مایعی را از 28°C به

4°C رساندیم. این مایع را چند درجه سرد کرده ایم؟

۲- دمای هوای اراک در یک صبح زمستانی 25°C - درجه و دمای همدان

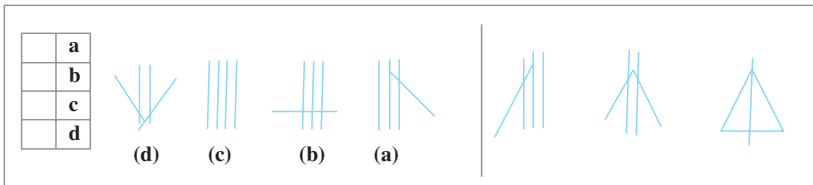
28°C - درجه است. هوای همدان چند درجه از هوای اراک سردتر است؟

۳- تساوی زیر را با حدس زدن جواب آن کامل کنید.

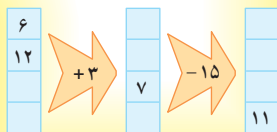
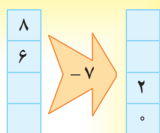
$$-3 - (\quad) = (-10)$$

۴- برای ادامه‌ی شکل‌های سمت راست، کدام یک از شکل‌های سمت چپ

مناسب‌تر است؟

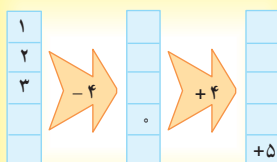
سرگرمی و ریاضی

-۳		-۱

اعداد صحیح ۴-،

۳-، ۳... و ۴ را در جدول
توافقی بالا طوری بنویسید که
مجموع اعداد هر سطر و نیز
مجموع اعداد هر ستون، مساوی
صفر شود. مجموع اعضای واقع
بر هر قطر چند می‌شود؟

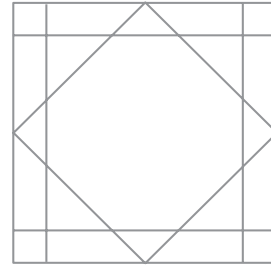
- رسم شکل
- زیر مسئله
- حل مسئله‌ی ساده‌تر
- الگویابی
- جدول نظام‌دار
- حدس و آزمایش

- ۱- با استفاده از یک دستگاه سردکننده، دمای مایعی را از 28°C به 4°C رساندیم. این مایع را چند درجه سرد کرده‌ایم؟
- ۲- جسمى را که دمای آن 1°C درجه بود، در سردخانه گذاشتیم. پس از مدتی دمای آن به 22°C درجه رسید. این جسم چند درجه سردتر شده است؟
- ۳- در یک روز تابستان، دمای منطقه‌ای در استوا 45°C درجه است. اگر در همین روز دمای قطب شمال 52°C درجه باشد، اختلاف دمای این دو منطقه چه قدر است؟

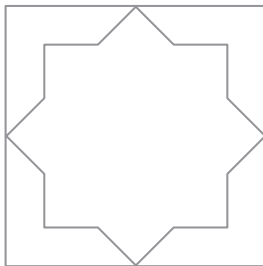
- ۴- در مرکز انتقال خون هلال احمر، خون تازه را که دمای آن 37°C درجه است، در نیتروژن مایع قرار می‌دهند تا دمای آن به 8°C درجه برسد. به این ترتیب، خون چند درجه سردتر می‌شود؟

الف - در مربع زیر، نقاط داده شده را طبق شکل زیر به هم وصل کنید. سپس قسمت‌های اضافی را پاک کنید تا شکل نهایی به دست آید.

ب -

- ۱- در وسط یک صفحه کاغذ سفید، مربعی به ضلع ۱۶ سانتی متر رسم کنید.
- ۲- نقاطی به فاصله‌های ۲، ۶ و ۶ سانتی متر مانند مربع بالا روی هر ضلع آن مشخص کنید.
- ۳- نقاط را مثل شکل بالا به هم وصل کنید.
- ۴- خطوط اضافی را پاک کنید.

پ - شکل نهایی

ت - این رسم چه نکات مهمی دارد؟ قبل از کشیدن رسم به کادربندی، یک دست بودن خطوط، پاک کردن قسمت‌های اضافی و... فکر کنید.